

EU nieuwsbrief 2022–2023 | 2

De EU Nieuwsbrief van het Koninklijk Actuarieel Genootschap (AG) is bedoeld om leden, studenten en belangstellenden, te informeren over (actuariële) ontwikkelingen in Europa.

Belangstellenden kunnen zich richten tot [het redactiesecretariaat](#) voor het regulier ontvangen van deze Nieuwsbrief.

Copyright berust bij het AG. Het overnemen van passages in andere publicaties is toegestaan met bronvermelding.

- **Pensioenen | 2**
- **Kapitaalmarktenunie | 5**
- **Solvency II | 7**
- **EIOPA | 9**

Pensioenen

Herziening IORP II-richtlijn

De Europese Autoriteit voor verzekeringen en bedrijfspensioenen (EIOPA) heeft op 3 maart 2023 [een openbare raadpleging](#) gestart over het ontwerp van technisch advies voor de herziening van de IORP II-richtlijn. Het ontwerpadvies wordt gegeven in antwoord op een verzoek om advies van de Europese Commissie uit juni 2022. Het ontwerpadvies moet ervoor zorgen dat het regelgevingskader daar waar nodig wordt bijgewerkt, zoals de verschuiving van pensioenen op basis van vaste uitkeringen (DB) naar vaste bijdrage-regelingen (DC) en de uitdagingen van de klimaatverandering te omarmen. Tegelijkertijd beoogt het ontwerpadvies onderwerpen als risicobeoordeling en liquiditeitsrisico's aan te pakken. Belanghebbenden kunnen feedback geven op dit consultatiedocument door uiterlijk 25 mei 2023 de vragen in de online enquête te beantwoorden. EIOPA zal haar definitieve advies in oktober 2023 uitbrengen.

Klimaatstresstest voor IORPs

EIOPA heeft in 2022 haar eerste klimaatstresstest voor IORPs uitgevoerd om inzicht te krijgen in de effecten van milieurisico's op de bedrijfspensioensector. In de eerste klimaatstresstest van de sector wilde EIOPA de weerbaarheid van deze instellingen beoordelen tegen een klimaatveranderingsscenario dat een plotselinge en onordelijke overgang naar een groene economie simuleert. Met een steekproef van 187 IORPs, uit 18 landen, bestreek de stresstest alle landen van de Europese Economische Ruimte (EER) met belangrijke IORP-sectoren. Uit de in januari 2023 [gepubliceerde resultaten](#) blijkt dat IORPs

materieel blootstaan aan transitierisico's. Aan de activazijde veroorzaakte het stressscenario een aanzienlijke daling van 12,9%, wat overeenkomt met waarderingsverliezen van ongeveer 255 miljard euro.

Rondetafelconferentie over DC-pensioenen

In Europa vindt een geleidelijke verschuiving plaats van pensioenen met overwegend vaste uitkeringen naar pensioenen met voornamelijk vaste bijdragen. In deze context organiseert EIOPA op 27 april 2023 [een online rondetafelconferentie over DC-pensioenen](#) om problemen en *good practices*, op het gebied van pensioenproductontwerp, toezicht en betrokkenheid van deelnemers, te bespreken. Dit jaar richt de conferentie zich op het opbouwen van een compleet beeld van de ontwikkelingen op het gebied van DC in Europa, waarbij de nadruk ligt op toezicht, inschrijving en het verkleinen van de genderkloof op het gebied van pensioenen. [Bekijk de agenda](#).

Rapport over grensoverschrijdende IORPs

EIOPA publiceerde op 16 december 2022 [een rapport](#) over recente ontwikkelingen in de grensoverschrijdende regelingen van IORPs. Eind 2021 waren er 31 grensoverschrijdende IORPs actief in de EER. Uit de analyse blijkt onder andere dat Nederland het gastland blijft voor het grootste aantal actieve grensoverschrijdende IORPs en dat de IORPs bovendien nog steeds geconcentreerd zijn in een klein aantal landen.

Rapport over de toekomst van de sociale bescherming en de verzorgingsstaat

De 'Groep op Hoog Niveau over de toekomst van de sociale bescherming en de verzorgingsstaat in de EU' heeft op 7 februari 2023 [haar eindverslag en aanbevelingen](#)

gepresenteerd aan de Europese Commissie. In het verslag analyseert zij de verwachte gevolgen van de belangrijkste megatrends voor de sociale bescherming en de verzorgingsstaat. Bekeken is hoe de sociale bescherming, zowel op nationaal als op Europees niveau, kan worden versterkt om bijvoorbeeld in te spelen op demografische veranderingen, de gevolgen van nieuwe arbeidsvormen en de digitale en groene transitie.

PensionsEurope congres

De jaarlijkse conferentie van PensionsEurope "[How to protect pensions in time of turmoil](#)", vindt in hybride vorm plaats op 20 april 2023 in Berlijn. De verschuivingen na Covid-19 – hoge inflatie, hoge rentetarieven en economische onzekerheid gecombineerd met toenemende demografische uitdagingen – zetten de pensioenen onder grote druk. De conferentie zal oplossingen bespreken voor deze fundamentele veranderingen, hoe deze om te zetten zijn in kansen en een eerlijke en duurzame pensioenvoorzieningen voor iedereen te garanderen.

Europese dienst voor het volgen van pensioenen

De Europese Commissie heeft in 2019 opgeroepen tot de ontwikkeling van webbased grensoverschrijdende pensioentraceerdiensten. Deze diensten helpen mobiele werknemers hun opgebouwde pensioenrechten, in verschillende lidstaten en pensioenregelingen, te volgen. Een consortium van Europese pensioenuitvoerders, waaronder APG en PGGM, ging de uitdaging aan en ontwikkelde de '[European Tracking Service](#)' (ETS).

Kapitaalmarktenunie

Richtlijn over beheerders van alternatieve beleggingsfondsen

De Europese Commissie heeft eind 2021 een pakket maatregelen gepresenteerd om de Europese kapitaalmarkten een impuls te geven. Eén van de maatregelen gaat over [alternatieve beleggingsfondsen](#). Het voorstel over de herziening van de richtlijn “beheerders van alternatieve beleggingsinstellingen” (AIFM-richtlijn uit 2011), zal de doeltreffendheid en de integratie van de markt voor alternatieve beleggingsinstellingen verbeteren. Momenteel vinden er in Brussel trilogie plaats, informele bijeenkomsten over wetgevingsvoorstellen tussen vertegenwoordigers van het Parlement, de Raad en de Commissie, om overeenstemming te bereiken over een definitieve versie van de tekst van de AIFMD II.

Als alles volgens plan verloopt, zal de AIFMD II-regeling waarschijnlijk in 2025 inwerking treden, aangezien de lidstaten na de inwerkingtreding van de voorgestelde wijzigingen 24 maanden de tijd hebben om deze in nationale wetgeving om te zetten.

Verdere uitvoering Kapitaalmarktenunie

Eind 2022 presenteerde de Europese Commissie opnieuw [een pakket maatregelen](#) om de Kapitaalmarktenunie (KMU) verder te ontwikkelen. De Commissie stelt voor om de clearingdiensten van de EU aantrekkelijker en veerkrachtiger te maken; om bepaalde regels over insolventie van ondernemingen in de hele EU te harmoniseren; ze efficiënter te maken en grensoverschrijdende investeringen te helpen bevorderen; en met een nieuwe wet

inzake beursnotering de administratieve lasten te verlichten voor bedrijven, zodat zij betere toegang krijgen tot financiering door beursnotering. Hiermee zet de EU drie grote stappen op weg naar de KMU.

Ten eerste, wat betreft clearing bouwen de maatregelen de capaciteit van marktinfrastructuren in de EU op terwijl de markten openblijven. Het voorstel zal de kapitaalmarkten van de EU ondersteunen, ondernemingen meer clearingopties bieden en de financiële stabiliteit handhaven. Ten tweede, met het oog op de beursnotering van bedrijven maken de maatregelen het gemakkelijker om toegang te krijgen tot meer soorten financiering, waardoor bedrijven die in de EU naar de beurs willen gaan minder kosten en papierwerk hebben. Ten derde, waar het insolventie betreft bouwen de maatregelen één van de grootste belemmeringen tussen de nationale markten af. Het voorstel biedt investeerders meer zekerheid over de duur van insolventieprocedures en de waarde die zij zouden recupereren, waardoor zij meer geneigd zijn om in ondernemingen uit andere lidstaat te investeren.

Solvency II

Herziening Solvabiliteit II-richtlijn

De aanpassing van de Solvency II-richtlijn, voorgesteld door de Europese Commissie op 22 september 2021 ([zie Richtlijn](#) "tot wijziging van Richtlijn 2009/138/ EG...") is nog steeds onderdeel van overleg tussen de verschillende fracties in de Commissie Economische en Monetaire Zaken (ECON) van het Europees Parlement. Vooruitgang is moeizaam. Rapporteur Markus Ferber (EVP, DE) had [zijn voorlopig rapport](#) voorgesteld in juni 2022 met 200 amendementen, zijn collegae voegden er vervolgens nog 600 aan toe. Sindsdien zijn er verschillende compromisvoorstellen uitgewerkt, onder andere met betrekking tot proportionaliteit, groepstoezicht, rapportering, duurzaamheidsfinanciering, lange termijn garanties. Volgens bronnen is er tot nog toe op geen enkel compromis van rapporteur Ferber een doorbraak bereikt. De triloog zal dus niet kunnen starten onder het Zweeds voorzitterschap dat nog loopt tot eind juni 2023. Het volgend voorzitterschap is in handen van Spanje en daarna is België de voorzitter. De Commissie werkt ondertussen aan de wijziging van de gedelegeerde handeling in uitwerking van de Solvency II-richtlijn op basis van haar voorstel. In de laatste vergadering van de expertgroep met de Lidstaten waar de gedelegeerde handeling geagendeerd was, ging de discussie over de behandeling van lange termijn aandelen (Artikel 171a). Uiteraard kan deze uitvoeringsmaatregelen pas afgerond worden als de richtlijn tot wijziging van het Solvency II-raamwerk klaar is.

Herstel en afwikkeling van (her)verzekeringsondernemingen (IRDD)

Tegelijkertijd met het voorstel tot herziening van de Solvency II-richtlijn bracht de Commissie in 2021 ook een voorstel [tot Richtlijn](#) uit dat een kader voor het herstel en de

afwikkeling van verzekerings- en herverzekeringsondernemingen zou invoeren, kortweg IRRD (Insurance Recovery and Resolution Directive) genoemd. In het Parlement, in de ECON-Commissie, verlopen de onderhandelingen over deze IRDD-richtlijn iets vlotter dan over de wijziging van de Solvency II-richtlijn. Omdat de Commissie de twee richtlijnen (SII en IRRD) als een pakket voorstelde, stelt rapporteur Ferber voor om pas te stemmen over zijn IRRD-rapport, als er over het Solvency II-rapport de nodige compromissen zijn bereikt. Ondertussen bereikte de Raad in December 2022 onder het Tsjechisch voorzitterschap een akkoord over de door de Lidstaten gewenste versie ([zie hier voor de tekst](#) van de 'general approach'). Ook hier zal de triloog pas kunnen starten nadat ECON over haar rapport heeft gestemd, waarschijnlijk onder het Spaans voorzitterschap.

EIOPA

Nieuw werkprogramma 2023–2025

EIOPA heeft [haar werkprogramma 2023–2025](#) gepubliceerd en stelt daarin zes strategische doelstellingen voorop:

- Op het gebied van duurzaamheid: bijdragen tot de opbouw van duurzame verzekeringen en pensioenen, onder meer door lacunes in de bescherming aan te pakken, ten behoeve van EU-burgers en -bedrijven.
- Op het gebied van digitalisering: de toezichthoudende gemeenschap en de industrie ondersteunen om de risico's te beperken en de kansen van de digitale transformatie te grijpen, onder meer door de datagedreven cultuur verder te bevorderen.
- Op het gebied van toezicht: het bevorderen van gezond, efficiënt en consistent prudentieel en gedragstoezicht in heel Europa, vooral met het oog op meer grensoverschrijdende activiteiten.
- Op het gebied van beleid: het leveren van kwalitatief hoogstaand advies en ander beleidswerk, rekening houdend met veranderende en groeiende behoeften van de samenleving en de effecten van nieuwe horizontale regelgeving.
- Op het gebied van financiële stabiliteit: de financiële stabiliteit verder verbeteren, met bijzondere aandacht voor de analyse van de risico's en kwetsbaarheden van de financiële sector en opkomende bedreigingen.
- Op het gebied van deugdelijk bestuur: als EIOPA model staan voor toezichthouders, die wereldwijd hoge normen voor corporate governance vaststelt en efficiënte samenwerking binnen de EU en wereldwijd bevordert.

Rondvraag over digitalisering

Om een beter beeld te krijgen hoe het staat met de digitalisering, heeft EIOPA op 6 maart 2023 een rondvraag uitgeschreven ([EIOPA Survey on digitalization of the insurance sector](#)). Antwoorden kunnen tot 30 juni 2023 worden ingediend. De bedoeling van de rondvraag is om informatie te verzamelen over het gebruik van financiële innovatie in de Europese verzekeringssector, zoals de verspreiding van nieuwe bedrijfsmodellen (digitale distributie- en communicatiekanalen) en partnerschappen van verzekeraars met start-ups en big techs. De enquête beoordeelt ook het niveau van inzet van nieuwe technologieën, zoals blockchain en kunstmatige intelligentie, en de governance maatregelen die verzekeraars daaromheen nemen. EIOPA gebruikt de bevindingen om haar empirisch onderbouwde en op risico's gebaseerde toezichtaanpak te versterken om opkomende risico's voor verzekeraars en consumenten op te sporen en potentiële regelgevingsbelemmeringen te identificeren, die belanghebbenden ervan weerhouden de voordelen van financiële innovatie te benutten.

Financiële conglomeraten (FICOs)

[De meest recente lijst](#) van financiële conglomeraten die de Europese toezichtautoriteiten jaarlijks publiceren werd eind november 2022 bekendgemaakt. Daar staan 63 financiële conglomeraten of FICOs in, waarvan het hoofdkantoor zich in de EU of EER bevindt. Nederlandse FICOs zijn: Achmea, Aegon, NN, met DNB als coördinator; en ABNAMRO en Rabobank met de ECB als coördinator en DNB als relevante bevoegde autoriteit. Bij ABNAMRO komt daar nog de Franse toezichthouder ACPR bij. Geen enkel ander Europees financieel conglomeraat, noch aan de bankenkant, noch aan de verzekeringskant, heeft DNB als bevoegde autoriteit.

DORA: digitale operationele weerbaarheid

Op 27 december 2022 werd [de DORA verordening](#) bekendgemaakt in het publicatieblad van de Europese Unie, voluit "Verordening (EU) 2022/2554 van 14 december 2022 betreffende digitale operationele weerbaarheid voor de financiële sector en tot wijziging van Verordeningen (EG) nr. 1060/2009, (EU) nr. 648/2012, (EU) nr. 600/2014, (EU) nr. 909/2014 en (EU) 2016/1011" genoemd. Het is onderdeel van een pakket maatregelen dat de Commissie op 24 september 2020 voorstelde. DORA trad op 16 januari 2023 in werking en streeft naar een gedetailleerd en alomvattend kader voor digitale operationele weerbaarheid voor een zeer breed scala van financiële dienstverleners in de EU, waaronder verzekerings- en herverzekeringsondernemingen (met uitzondering van art. 4-ondernemingen), evenals (her)verzekeringstussenpersonen en neventussenpersonen (behalve kmo's of micro-ondernemingen), bedrijfspensioenfondsen (IORPs).

De verordening is bedoeld om binnen financiële entiteiten, bedrijfsstrategieën en de uitvoering van het ICT-risicobeheer beter op elkaar af te stemmen. DORA pakt de fysieke weerbaarheid van financiële entiteiten op alomvattende wijze aan door middel van de ICT-risicobeheer- en rapportage-verplichtingen die onder deze verordening vallen. De directe rapportage moet prudentiële toezichthouders in staat stellen direct toegang te krijgen tot informatie over grote ICT-gerelateerde incidenten. De details hiervan moeten zij op hun beurt doorgeven aan openbare niet-financiële autoriteiten (zoals bevoegde autoriteiten en centrale contactpunten krachtens Richtlijn (EU) 2022/2555, nationale gegevens-beschermingsautoriteiten en rechtshandavingsautoriteiten voor grote ICT-gerelateerde incidenten van criminele aard), om zo dergelijke autoriteiten meer bewust te maken van dit type incidenten.

EIOPA, EBA en ESMA (ESA's) moeten worden belast met het beoordelen van de haalbaarheid en voorwaarden voor een mogelijke centralisatie van ICT-gerelateerde incidentmeldingen op het niveau van de EU. Het leidinggevend orgaan van elke financiële dienstverlener wordt verwacht een cruciale en actieve rol te spelen bij het aansturen van het kader voor ICT-risicobeheer en moet daarnaast streven naar de eerbiediging van een sterke *cyberhygiëne*.

De verordening creëert daarnaast een toezichtskader op EU-niveau om externe ICT-dienstverleners, die als cruciaal of kritisch worden beschouwd voor financiële entiteiten, te identificeren en te controleren. Elke cruciale externe ICT-dienstverlener (CTPPs genoemd) krijgt één van de ESAs als hoofdtoezichthouder toegewezen, hetzij EIOPA, EBA of ESMA. CTPPs uit derde landen moeten binnen 12 maanden een dochteronderneming in de EU oprichten, zodat het toezicht naar behoren kan worden uitgevoerd. Daarnaast moeten de ESAs een reeks uitvoeringsmaatregelen (RTS) voorbereiden die bepaalde elementen uit de richtlijn verder uitwerken, zoals het ICT risicobeheer raamwerk, of waarop moet gelet worden als kritische of belangrijke functies worden uitbesteed.

Artikel 58 of de herzieningsclausule voorziet dat de Europese Commissie rond 17 januari 2026, een evaluatie moet uitvoeren over bijvoorbeeld de criteria om te beslissen wie een CTPPS is. Zij moet daartoe een verslag indienen bij het Europees Parlement en de Raad, dat, in voorkomend geval, vergezeld is van een wetgevingsvoorstel. Verder moet de Europese Commissie ook evalueren of aangescherpte eisen voor bedrijfsrevisoren (statutory auditors) en auditkantoren wat digitale operationele weerbaarheid betreft, nodig zijn en of bijvoorbeeld deze categorie ook onder het toepassingsgebied van DORA valt.

Disclaimer

Alhoewel dit werk is opgesteld op basis van betrouwbare bronnen en nauwkeurig onderzoek, is ICODA European Affairs in geen enkel opzicht verantwoordelijk voor de informatie die is gepubliceerd in deze EU-nieuwsbrief.

ICODA is sinds 1991 actief op het gebied van Europese belangenbehartiging. Het kantoor is gevestigd midden in de Europese wijk van Brussel. Vanuit deze centrale positie verleent het bureaudiensten aan het bedrijfsleven, nationale en lokale overheden, NGO's, de Europese Commissie en Europese koepelorganisaties. Naast monitoring bestaat de dienstverlening uit advisering en uitvoerende werkzaamheden op het gebied van European Affairs. ICODA adviseert haar cliënten over de te volgen lobbystrategie, de juiste timing van de lobby en de wijze van informatieverstrekking aan de Europese beleidsmakers. Deze nieuwsbrief is geschreven door Lodewijk Buschkens (ICODA European Affairs) en Lieve Lowet (Schuman European Affairs).

Research afgesloten op vrijdag 7 april 2023.

Koninklijk Actuarieel Genootschap